

Nr 41.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m.; given Stockholms slott den 21 januari 1921.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att, under förutsättning att det vilande förslaget till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri, efter att hava av riksdagen antagits, varder av Konungen gillat, antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m.

GUSTAF.

Henning Elmquist.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 1 § i stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § i stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. skall hava följande ändrade lydelse:

1 §.

1. Då val — — — — — är föreskrivet.
2. Vid förrättande av val, varom i § 6 mom. 7 riksdagsordningen stadgas, skola de i 2—5 §§ här nedan givna bestämmelser lända till efterrättelse.

Denna lag träder genast i kraft.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den
21 januari 1921.*

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för socialdepartementet, statsrådet Elmquist:

I anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 354 och 358 till 1919 års lagtima riksdag har riksdagen såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit förslag till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri.

§ 6 mom. 7 riksdagsordningen har enligt berörda förslag följande lydelse:

»Tillhöra flera landstingsområden samma valkrets och är i något av områdena landstingsmännens antal större än som skolat utses, därest den för annat landstingsområde inom valkretsen vid landstingsmannaval gällande grund blivit tillämpad, då skola ej flera av landstingsmännen i förstnämnda område deltaga i valet av riksdagsmän än att valmännens antal svarar mot nyssberörda grund; och skall förty, då riksdagsmannaval för valkretsen skall förrättas, landstinget i det område till sådant antal bland tingets ledamöter utvälja dem, som skola deltaga i riksdagsmannavalet. Val, varom i detta mom. stadgas, sker proportionellt enligt de närmare grunder, som av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag bestämmer. Varder landstingsman, som blivit utsedd till valman,

förhindrad att fullgöra uppdraget, inkallas suppleant i den ordning, som beträffande förhinder för landstingsman i allmänhet gäller.»

Vad angår de närmare grunderna för val, varom i nämnda moment stadgas, hava bestämmelser härom hittills icke kommit till stånd. Förslag i ämnet torde nu böra föreläggas riksdagen.

Beträffande sättet för meddelande av ifrågavarande bestämmelser, anser jag, i likhet med första särskilda utskottet vid 1919 års lagtima riksdag (utlåtande nr 1), desamma lämpligen kunna givas form av ett tillägg till stadgan den 13 juni 1913 (nr 79) om proportionellt valsätt vid vissa val inom landsting och stadsfullmäktige m. m.

I 1 § av berörda stadga heter det, att, då vissa i samma § omfördälda val äro proportionella, vid valens förrättande skall iakttagas vad i stadgans 2—7 §§ är föreskrivet. Nu ifrågavarande val skola emellertid, såsom nämnts, under alla förhållanden ske proportionellt. Vidare föreligger emellan de i stadgan omhandlade valen och ifrågavarande val den olikheten, att vid de förra även suppleanter skola utses, under det att enligt det nämnda grundlagsstadgandet, för det fall att landstingsman, som blivit utsedd till valman, varder förhindrad att fullgöra uppdraget, suppleant skall inkallas i den ordning, som beträffande förhinder för landstingsman i allmänhet gäller. Stadgans 6 och 7 §§, som handla om val av suppleanter och om den ordning, vari suppleanter böra inkallas till tjänstgöring, kunna följaktligen ej här vinna tillämpning.

Med hänsyn till berörda olikheter är det icke möjligt att inskränka sig till att bland de i stadgans 1 § uppräknade valen upptaga nu ifrågavarande val, utan torde tillägget böra givas form av ett andra moment av samma paragraf.

I 12 § 3 mom. 2 stycket i lagen den 26 november 1920 (nr 796) om val till riksdagen stadgas, att för utseende av valmän, såsom i 6 § 7 mom. riksdagsordningen sägs, landsting skall, där så erfordras, i god tid före riksdagsmannaval sammanträda till urtima möte. Någon ytterligare bestämmelse om tiden för förrättande av val utav ifrågavarande slag torde ej erfordras.

Den föreslagna lagändringen torde böra träda i kraft snarast möjligt.

I överensstämmelse med det nu anförda har jag låtit inom socialdepartementet upprätta förslag till ändrad lydelse av 1 § i ovannämnda stadga.

Föredraganden uppläste härefter förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § i stadgan den 13 juni 1913 om proportionellt valsätt vid vissa

val inom landsting och stadsfullmäktige m. m. samt hemställde, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. Hultcrantz.
